

برنامه کنترل و مراقبت بهداشتی مرزی

عنوان برنامه: مراقبت بهداشتی مرزی

اهداف کلی:

- ۱ - هدف کلی مراقبت بهداشتی مرزی حصول اطمینان از سلامت مسافرین وارده به کشور، به منظور جلوگیری از تماس، قبل از حصول اطمینان با هموطنان
- ۲ - هدف قانون سلامت بین الملل؛ پیشگیری، محافظت، کنترل و فراهم نمودن پاسخ بهداشتی عمومی در قبال گسترش بین المللی بیماریها است به طریقی که متناسب و محدود به خطر بهداشت عمومی باشد و از تداخل بی مورد با رفت و آمد و تجارت بین المللی پرهیز گردد.

سایر اهداف

- کاهش مرگ و میر، ابتلاء و عوارض ابتلاء به بیماریهای واگیر منتقله از اتباع خارجی
- کاهش هزینه های مداخلات مراقبتی، پیشگیری و درمانی ناشی از ابتلا به بیماریهای واگیر
- جلوگیری از طغیان بیماریهای واگیر وارده در داخل مرزها
- تامین، حفظ و ارتقاء سلامت افراد جامعه و رضایت مندی آنان از طریق کنترل و مراقبت بیماریهای واگیر در پایانه های مرزی
- افزایش سطح آگاهی و دانش مسافرین به خارج از کشور
- اجرای قانون سلامت بین الملل (International Health Regulation) در پایانه های مرزی
- اجرای خدمات بهداشت محیطی

اصول قانون سلامت بین الملل:

۱. اجرای این قانون باید با رعایت کامل شان، حقوق انسانی و آزادی های اساسی اشخاص باشد
۲. اجرای این قانون باید توسط منشور سازمان ملل متحد و اساسنامه سازمان جهانی بهداشت هدایت شود
۳. اجرای این قانون باید با هدف کاربرد جهانی آن برای محافظت همه مردم دنیا در برابر گسترش بین المللی بیماریها هدایت شود

۴. کشورها منطبق با منشور سازمان ملل متحد و اصول حقوق بین الملل، حق حاکمیت برای قانونگذاری و اجرای آن در حین انجام سیاستهای بهداشتی خود را دارند بر این اساس آنها بایستی از اهداف این مقررات حمایت نمایند.

تعهد کشورها در برابر قانون سلامت بین الملل:

۱. هر کشور عضو وقایع تحت حاکمیت خود را بر اساس ابزار تصمیم گیری مورد ارزیابی قرار می دهد
۲. هر کشور عضو باید با سریعترین و موثرترین شیوه ارتباطی موجود بوسیله فوکل پوینت ملی IHR یک رخداد بهداشتی با تهدید بین المللی را به WHO هشدار دهد
۳. هر کشور عضو باید در عرض ۲۴ ساعت از ارزشیابی اطلاعات بهداشت عمومی، همه وقایعی را که ممکن است یک اورژانس بهداشت عمومی با ابعاد بین المللی باشد. و همچنین اقدامات بهداشتی اجرا شده در پاسخ به این وقایع را بیان نماید
۴. یک کشور عضو، بدنبال یک اخطار، باید ارتباط خود را با WHO ادامه داده و اطلاعات بهداشت عمومی دقیق، کامل و به موقع مربوط به واقعه هشدار داده شده را ارائه نماید
۵. یک کشور عضو، بدنبال یک اخطار، باید گزارش مشکلات مواجه شده و نیازهای پشتیبانی برای پاسخ به اورژانس احتمالی بهداشت عمومی با توجه بین المللی را ارائه نماید
۶. کشورهای عضو باید، تا آنجائیکه قابل اجرا باشد، در عرض ۲۴ ساعت از دریافت شواهد خطر بهداشت عمومی که در خارج آن کشور تعیین شده و ممکن است بیماری گسترش بین المللی از طریق صادرات یا واردات باید WHO را از (موارد انسانی، ناقلینی که عفونت یا آلودگی را حمل می کنند ، اشیایی که آلوده هستند) آگاه نمایند.

* کارکنان پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی موظفند در صورت ظن به موارد بالا، مراتب را سریعاً به سطوح بالاتر اطلاع دهند.

اهداف اختصاصی:

- تهیه دستورالعمل جامع که قادر باشد در پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی سه جزء اصلی فعالیتهای نیروهای مستقر را هدایت نماید
- ایجاد تعهد سیاسی در مسئولین رده بالای کشور در مورد اهمیت کنترل مبادی ورودی و خروجی کشور در پایانه و مراقبت اتباع خارجی و حمایت از اجرای نظام مراقبتی آن
- تکمیل پوشش نظام مراقبت از اتباع خارجی از طریق ایجاد، راه اندازی و فعال سازی پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی در مبادی ورودی و خروجی کشور
- تربیت، آموزش و بازآموزی نیروهای انسانی درگیر برنامه ، اعم از بهداشتی و اداری و افزایش آگاهی آنها در ارتباط با مراقبت بهداشتی مرزی و آموزش مسافری به خارج از کشور و جلب مشارکت آنها در اجرای برنامه قانون سلامت بین الملل (International Health Regulation)

- بهینه سازی و تجهیز پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی به مواد، ملزومات و تجهیزات مورد نیاز با استفاده از چک لیست کشوری
- حمایت از انجام تحقیقات کاربردی در زمینه بیماریهای نوپدید، بازپدید و کلیه بیماریهای شامل اقدامات قرنطینه ای در پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی مانند ایجاد پایگاههای دیده وری ایدز ، آنفولانزا و .....
- تعیین موارد نیازمند مداخلات پیشگیرانه در مسافرین خارج از کشور و اتباع خارجی
- کاهش میزان عوارض ناشی از ابتلا به بیماریهای واگیردار
- کاهش مرگ و میر ناشی از ابتلا به بیماریهای واگیردار
- شناسایی به موقع Out break ، تعیین علل آن و اجرای اقدامات کنترلی مناسب
- شناسایی به موقع موارد آلوده جهت اقدامات بعد از مواجهه
- تدوین سیستم گزارش دهی دقیق، مستمر و پویا
- پایش روند بروز و عوامل خطر بیماریهای واگیردار
- شناسایی منبع آلودگی و نحوه انتقال با انجام تحقیقات اپیدمیولوژیک
- مدیریت بیماری و ایجاد هماهنگی درون بخشی و برون بخشی به منظور ساماندهی وضعیت پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی
- مدیریت و ایجاد هماهنگی درون بخشی و برون بخشی به منظور ساماندهی اجرای قانون سلامت بین الملل (International Health Regulation) در پایانه های مرزی
- مدیریت و ایجاد هماهنگی اجرای خدمات بهداشت محیطی حوزه استحفاظی ناحیه مرزی به شعاع ۴۰۰ متر از هر طرف
- مدیریت و ایجاد خدمات آزمایشگاهی جهت تهیه نمونه های آزمایشگاهی

اهمیت مسئله:

* در سال ۱۳۳۶ به منظور جلوگیری از سرایت بیماریهای واگیر خصوصا در کشورهای همجوار و جلوگیری از سرعت انتشار بیماریهای واگیر، کشورهای مختلف را بر آن داشت تا تدابیری اندیشیده و در وضع قرنطینه کشور تجدید نظر نمایند در حال حاضر به جای عنوان قرنطینه به علت ماهیت جدید و مسئولیتهای ویژه تعریف شده به پست قرنطینه، پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی اطلاق می گردد.

* انجام وظیفه در مرزها و اجرای مقررات مربوط به مراقبت بهداشتی مرزی باید توسط کارکنانی صورت پذیرد که از انضباط بالایی برخوردار باشند تا بتواند به عنوان اولین فردی که در تماس با مسافرین خارجی است الگوی تمام عیار از شخصیت اجتماعی کشور خود باشد.

* کلیه کارکنان پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی باید ملبس به لباس فرم مخصوص شامل کت، شلوار، کفش و پیراهن منظم دارای آرم مخصوص باشند.

استراتژی:

استراتژی های مراقبت بهداشتی مرزی در چهار سطح شامل سطح اول (پایانه های زمینی جلفا و نوردوز، پایانه ریلی ایستگاه راه آهن تبریز، پایانه هوایی فرودگاه بین المللی تبریز)، سطح دوم مرکز بهداشت شهرستان، سطح سوم استان و سطح چهارم کشور تعریف می شوند و در هر سطح بنا به امکانات موجود و اولویت های اجرا و اهداف مورد نظر، فعالیت های قابل انجام تعیین می گردد.

- تقویت مراقبت آزمایشگاهی، ثبت و گزارش دهی

- غربالگری اتباع خارجی با سکونت بیش از سه ماه از نظر ابتلا به چهار بیماری هدف مراقبت (ایدز، سل، مالاریا و سیفلیس)

- پیشگیری از انتقال آلودگی بیماری های واگیر از اتباع خارجی به افرادی که در تماس خواهند بود مانند کارکنان پایانه ها و سایر مردم

- تقویت زیر ساخت های لازم به منظور فراهم نمودن امکانات غربالگری، آموزش و مشاوره اتباع خارجی مظنون به بیماری و آلوده

- واکسیناسیون بر علیه بیماریهای هدف

- آموزش و اطلاع رسانی اختصاصی و عمومی

- مراقبت موارد آلوده به HBV در اتباع خارجی ساکن

- آموزش و مشاوره

- مراقبت اپیدمیولوژیک

- تحقیق و پژوهش

- پایش و ارزشیابی

فعالیت ها و وظایف:

سه جزء اصلی فعالیتهای نیروهای مستقر در پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی:

۱- انجام مراقبت بیماریها بصورت فعال و اجرای کلیه فعالیتهای بهداشت محیط

۲- انجام مراقبت بیماریها در شرایط بروز یک طغیان یا همه گیری بیماریها در دو طرف مرزهای کشور با همسایگان که در این مرحله نیز فعالیت بهداشت محیط کاملا چشمگیر است

۳- هماهنگی دقیق با IHR Focal Point دانشگاه با رعایت سلسله مراتب اداری و در نهایت با IHR Focal Point ملی بمنظور حسن اجرای قانون سلامت بین الملل International Health Regulation

* کنترل بهداشتی مسافرین و توریستهای خارجی و مطالبه گواهینامه های بهداشتی با تشریک مساعی سایر دستگاههایی که در امر مسافرتهای بین المللی سهیم هستند

* ایجاد هماهنگی های درون بخشی و برون بخشی به منظور ساماندهی مراقبتهای بهداشتی مرزی و اجرای قانون سلامت بین الملل International Health Regulation

- انتشار گزارش وضعیت اتباع خارجی، اولویت ها، نیازها و راهکارها جهت جلب حمایت مسئولین کشور در اجرای برنامه کنترل و مراقبت

- تشکیل کمیته های کنترل و مراقبت بهداشتی در پایانه ها با هماهنگی ارگانهای مستقر در پایانه و مسئولین سیاسی و امنیتی شهرستان و مسئولین بهداشتی شهرستان

- برقراری نظام مراقبت و گزارش دهی با روش جمع آوری مستمر و منظم داده ها و گزارش منظم آنها با فرم های مربوطه به سطوح بالاتر

- صدور یا ارجاع برای صدور کارت سلامت برای اتباع خارجی که بیش از سه ماه در کشور سکونت خواهند داشت

- تجزیه و تحلیل داده ها و ارائه گزارش و تصمیم گیری جهت طراحی اقدامات مداخله ای در سطح پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی، شهرستان و استان

- ارائه آموزشهای لازم جهت پیشگیری از انتقال بیماریهای واگیر برای گردشگران، رانندگان، کارکنان و جمعیت منطقه از طریق توزیع پمفلت، پوستر و ارائه آموزش های چهره به چهره

- همکاری یا انجام تحقیقات کاربردی بر اساس نیازها در زمینه کنترل و مراقبت
- تهیه و تامین متون آموزشی و دستورالعمل های لازم
- پشتیبانی علمی و اجرائی سطوح محیطی جهت بالا بردن آمادگی شناسائی موارد بیماری و پذیرش و مراقبت های روتین افراد آلوده و بیمار
- برقراری سیستم مشاوره ای
- ارائه پیشنهادات اصلاحی برای پیشگیری از انتقال بیماریهای مسری به سطوح بالاتر
- همکاری و مشارکت با سایر ارگانها، ادارات و .....
- بررسی و تهیه برنامه سالیانه برای فعالیت ها، مراقبت و پیشگیری
- بررسی دوره ای شش ماهه و یکساله وضعیت مراقبت اتباع خارجی و آموزش گردشگران و تاثیر مداخلات انجام شده
- نظارت بر اجرای مصوبات کمیته کشوری، دانشگاهی، شهرستانی و یافتن اشکالات و ارائه راهکارهای مناسب
- نظارت بر اجرای برنامه مقررات بهداشت محیطی مانند تفکیک و جمع آوری بهداشتی زباله
- نظارت بر اجرای برنامه مقررات بهداشت محیطی فاضلاب
- هماهنگی و ارتباط تنگاتنگ با بخش های دولتی و خصوصی
- پیگیری اعتبارات مورد نیاز
- پایش و ارزشیابی برنامه
- اطلاع رسانی مناسب
- ارائه گزارش به سطوح بالاتر و پس خوراند به سطوح پایین و سایر گروههای مرتبط

وظایف کلی مجریان قانون سلامت بین الملل و مراقبت بهداشتی مرزی در یک پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی:

۱. حفظ و حراست بهداشتی محیط ترانزیت که معمولا تا شعاع ۴۰۰ متر از محدوده هر مرز می باشد. بدین معنی که کلیه تدابیر بهداشتی مثل سالمسازی محیط، استاندارد نگهداشتن کلیه اماکن مرز مجاز و محوطه مرزی تا شعاع ۴۰۰ متر بعد از محوطه مرزی
۲. مراقبت بهداشتی شاغلین در مرز از نظر ابتلاء به بیماریهای واگیر ضمن تشریح مساعی با مسئولین

۳. تماس با رئیس وسیله نقلیه وارده به مرز (خلبان هواپیما، فرمانده کشتی، رئیس قطار و بالاخره راننده اتومبیل شخصی) و مطالبه اعلامیه بهداشتی آن وسیله.

۴. بازرسی وسیله نقلیه از نظر وجود جانوران موذی و حشرات و در صورت لزوم مبادرت به حشره کشی و ضدعفونی و موش کشی در کشتی ها و هواپیماها.

۵. صدور اجازه نامه معاشرت آزاد و یا سایر گواهینامه های ضروری (بر حسب مقررات IHR)

۶. تحت مراقبت گذاردن مسافری در صورت لزوم (با نظر IHR Focal Point ملی)

۷. مبادرت به مجزا سازی مسافر وارده در صورت لزوم (با نظر IHR Focal Point ملی)

۸. آموزش مسافرین خارج از کشور

وظایف کلی مربوط به پیشگیری و مبارزه با بیماریها:

۱. دموگرافی (شناسایی جمعیت هدف)

۲. بیماریابی در زمینه بیماریهای شایع مهم و ادغام یافته (واگیر و غیر واگیر)

۳. ایمن سازی گروههای هدف و در معرض خطر

۴. انجام بررسی های اپیدمیولوژیکی بیماریها

۵. انجام مراقبت های بهداشتی

۶. گزارش دهی بیماریها

۷. انجام سایر دستورات مربوط به خدمات بهداشتی منطقه

۸. گزارش بروز هر نوع طغیان بیماری یا همه گیری

۹. گزارش سریع هر نوع بیماری مشمول گزارش دهی بعنوان یک رخداد بهداشت عمومی با خطر بین المللی طبق ضوابط

IHR

۱۰. آموزش مسافران

۱۱. ارجاع به سطوح بالاتر جهت مشاوره در صورت نیاز و انجام هماهنگی های لازم

۱۲. هماهنگی و ارجاع موارد مظنون جهت بررسی و مراقبت و پیگیری آن

وظایف کلی مربوط به بهداشت محیط:

۱. نظارت بر آب آشامیدنی
۲. بازدید و بررسی ادواری از کلیه اماکن و نظارت بر مراحل تهیه، توزیع و مصرف مواد غذایی
۳. نظارت و کنترل دفع بهداشتی فضلابها
۴. نظارت بر جمع آوری و دفن بهداشتی زباله
۵. مبارزه با حشرات و ناقلین
۶. انجام سایر دستورات مربوط به خدمات بهداشتی منطقه

وظایف اختصاصی پرسنل پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی مستقر در پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی:

الف) وظایف پزشک: در پایگاههای درجه یک پزشک نیروی مستقر در پایگاه می باشد و در پایگاههای درجه مانند پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی استان ما، پزشک از نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی بصورت آنکال می باشد.

* در صورت نبود پست سازمانی پزشک در پایگاه مربوطه، مسئولیت پایگاه و هماهنگی وظایف محوله پزشک با کارشناس مبارزه با بیماریهای پایگاه می باشد. در این شرایط وظایف پزشک پایگاه را به غیر از بند سرپرستی پایگاه با پزشک آنکال مرکز بهداشتی درمانی تحت پوشش می باشد.

۱. آشنایی به زبان انگلیسی (در حد محاوره). آگاهی کامل به قانون سلامت بین الملل
۲. سرپرستی پایگاه و قبول مسئولیت حسن اجرای وظایف پرسنل در پایگاه
۳. نظارت بر حسن اجرای نظام مراقبت و جمع آوری اطلاعات و تأیید صحت اطلاعات اعلام شده توسط پرسنل
۴. نظارت بر عملکرد فعالیت پرسنل بهداشت محیط مستقر در پایگاه
۵. ایجاد تعامل و هماهنگی با مسئولین پایانه در امر بهبود کیفیت ارائه خدمات و رفع مشکلات و تنگناها
۶. ایجاد هماهنگی با نمایندگان دیگر دستگاههای مستقر در محل سالن ترانزیت پایانه بطور مستمر
۷. گزارش به موقع هر گونه رخداد بهداشتی با طغیان بیماری در میان مسافریین
۸. قبول مسئولیت واحد و آماده باش جهت جداسازی اضطراری بیماران در شرایط بروز اورژانس بهداشتی بین المللی با نظر IHR Focal Point ملی
۹. کمک به انجام خدمات درمانی سرپایی بر اساس موارد بیماریهای اعلام شده فوق الذکر

۱۰. هماهنگی و شرکت در برنامه های آموزشی

وظایف کارشناس یا کاردان مبارزه با بیماریها مستقر در پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی :

۱. آموزش بهداشت و ارتقاء آگاهی به مسافری و ورودی و خروجی نسبت به بیماریهای شایع، نوپدید و بازپدید ، بهداشت فردی و توجه ویژه به امر آموزش بعنوان اولویت اصلی مسئولیت پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی با استفاده از کلیه امکانات آموزشی ممکن

۲. آشنایی به زبان انگلیسی (محاوره) گویش قابل فهم

۳. مراقبت و صدور گواهینامه بهداشتی مسافری

۴. دقت نظر در پایش مراقبت بیماریهای ناشی از رخداد بهداشتی بین المللی بر حسب ضوابط IHR

۵. تهیه و تامین لوازم و امکانات و ابزار آموزشی با کمک مسئولین (پوستر، پمفلت و .....)

۶. بازبینی اوراق بهداشتی مسافری با رعایت احترام متقابل و در کوتاهترین زمان ممکن

۷. دقت در امر حسن اجرای نظام مراقبت فعال بیماریهای واگیر در میان مسافری و ورودی

۸. آشنایی با قانون سلامت بین الملل بهداشتی IHR

۹. بیماریابی در زمینه بیماریهای شایع مهم واگیر و غیر واگیر

۱۰. ایمنسازی گروههای هدف در معرض خطر

۱۱. تحت مراقبت قرار دادن مسافری در صورت لزوم با نظر IHR Focal Point دانشگاه و IHR Focal Point ملی

۱۲. مبادرت به مجزا سازی مسافری وارده در صورت لزوم با نظر IHR Focal Point دانشگاه و IHR Focal Point ملی

۱۳. برنامه ریزی و نظارت در زمینه مبارزه با حشرات و جوندگان (ناقل و مخزن بیماریها)

۱۴. ایمن سازی گروههای خاص (ابلاغ از IHR Focal Point در مواقع ضروری) و افزایش آگاهی جامعه در راستای اجرای سیاست های ایمنسازی کشوری

۱۵. مطالعه تاریخچه بیماریهای شایع و آندمیک منطقه و مناطق همجوار مرزی

۱۶. انجام بیماریابی با همکاری پزشک، کارشناسان و سایر کاردانها، بر اساس شواهد بالینی و مصاحبه با مسافری و ورودی

۱۷. انجام مطالعات اپیدمیولوژیکی در خصوص مشکلات بهداشتی کشورهای همسایه و ایران و شناخت بیماریهای شایع

۱۸. تسلط کامل نسبت به انجام امور فنی و اجرایی ایمنسازی و بیماریابی بیماریهای هدف

۱۹. ثبت اطلاعات، طبقه بندی و تجزیه و تحلیل داده های بهداشتی و استفاده کاربردی از آن در انجام مراقبت
۲۰. ارسال به موقع آمار و فعالیت های بهداشتی
۲۱. گزارش موارد بیماری بر اساس چارت موجود بر حسب نوع بیماری و گزارش فوری و غیر فوری به مرکز بهداشتی درمانی پوشش دهنده
۲۲. کنترل بیماریهای فصلی از جمله بیماریهای روده ای که از طریق آب و مواد غذایی منتقل می شوند
۲۳. افزایش سطح آگاهی عموم در زمینه بیماریهای آمیزشی و راههای پیشگیری از آن
۲۴. انجام پایش خدمات در مقایسه با انتظارات معین و تهیه پسخوراند
۲۵. ارزشیابی خدمات و نیل به اهداف مقرر بر اساس حد انتظار و استانداردهای موجود
۲۶. شرکت فعال در جلسات ارکانهای مستقر در پایانه ها و ارائه راهنمایی های لازم
- وظایف کارشناس یا کاردان بهداشت محیط مستقر در پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی:
۱. بازدید و بررسی ادواری کلیه اماکن و نظارت بر مراحل تهیه و توزیع و مصرف مواد غذایی
۲. نظارت بر کنترل و رفع بهداشتی فاضلابها، زباله و مبارزه با حشرات و ناقلین
۳. توجه ویژه به کلیه ابعاد کیفیت مواد غذایی توزیعی در محیط
۴. همکاری با کارشناس مبارزه با بیماریها در رابطه با کشف عامل طغیان بیماری ناشی از غذا در میان مسافران
۵. همگامی با پزشک و کارشناس مبارزه با بیماریها و آزمایشگاه در رابطه با شناسایی، تشخیص سریع بروز بیماری و بخصوص همه گیری در منطقه
۶. تهیه گزارش اقدام در مورد مواد غذایی نمونه برداری شده به مسئول بهداشت محیط و ارسال نمونه های مواد غذایی برداشته شده به آزمایشگاه مواد غذایی
۷. آموزش مستمر در تمام ابعاد بهداشت محیط و بهداشت فردی
۸. جلب مشارکت و ایجاد تعامل مثبت با مسئولین پایانه در بهبود کیفیت شرایط محیط و بهداشت فردی در جهت حفظ سلامت مسافر
۹. بررسی و جمع آوری اطلاعات در زمینه محللهای رشد و نمو حشرات و جوندگان
۱۰. توصیه های بهداشتی در زمینه مخاطرات استعمال دخانیات و نصب تابلو استعمال دخانیات ممنوع برای ارگانها
۱۱. تشکیل جلسات با حضور مسئولین ادارات موجود در محل فرودگاه و پایانه ها در رفع مشکلات بهداشتی

۱۲. جمع آوری اطلاعات و آمار مراکز تهیه و توزیع و فروش مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی و اماکن عمومی
۱۳. راهنمایی متصدیان در زمینه رعایت نکات بهداشتی محل‌های کسب آنان در مورد رعایت بهداشت فردی بخصوص اخذ کارت معاینه بهداشتی و بهداشت ابزار کار
۱۴. تنظیم فرم‌های مربوطه در اجرای موازین و مقررات بهداشتی مربوطه به محل‌های کسب
۱۵. بازدید و کنترل مستمر اماکن فوق‌الذکر از نظر رعایت موازین بهداشتی و کنترل نواقص بهداشتی اخطار شده
۱۶. گزارش نتایج بازدیدها و پیشنهاد معرفی متخلف از مقررات بهداشتی به مرکز بهداشت شهرستان
۱۷. بررسی نحوه نگهداری مواد خوردنی و آشامیدنی و راهنمایی پیشه‌وران در زمینه نحوه صحیح نگهداری آنها
۱۸. کنترل مواد غذایی و نمونه برداری از مواد غذایی مشکوک و یا دارای شکایت و تنظیم صورت مجلس با رعایت موازین قانونی
۱۹. تهیه گزارش اقدام در مورد غذایی نمونه برداری شده به مسئول بهداشت محیط و ارسال نمونه های مواد غذایی برداشته شده به آزمایشگاه مواد غذایی
۲۰. جمع آوری اطلاعات لازم در باره منابع آبی مورد مصرف و نحوه سالمسازی و ضد عفونی ان
۲۱. جمع آوری اطلاعات لازم در مورد منابع آلوده کننده آب و نحوه جمع آوری و دفع فاضلاب ها
۲۲. جمع آوری اطلاعات لازم در مورد منابع آلوده کننده هوا
۲۳. نمونه برداری منظم از آب و فاضلاب جهت انجام آزمایشات لازم
۲۴. پیگیری اجرای توصیه های بهداشتی اعلام شده با ارگانهای مستقر در پایانه مرزی
۲۵. آزمایش کلر باقیمانده شبکه آب مشروب
۲۶. آموزش در جهت بهسازی منابع آبی
۲۷. بازدید از تاسیسات آب آشامیدنی و ارائه طریق در جهت رفع نواقص موجود در تاسیسات آب مشروب
۲۸. بازدید از تاسیسات فاضلاب و اعلام نواقص تاسیسات فاضلاب به مرکز بهداشت شهرستان
۲۹. آموزش افراد در زمینه اهمیت بهداشتی نمودن آب و طرز استفاده صحیح از منابع آبی موجود و استفاده از ساده ترین امکانات در دسترس برای بهداشتی نمودن آب بعنوان مثال: جوشاندن، استفاده از کلر مادر و همچنین جلب و تشویق و هدایت افراد برای بهسازی منابع آب
۳۰. آموزش افراد در زمینه جمع آوری و دفع زباله

۳۱. بررسی روشهای عملی دفع بهداشتی زباله و وسایل و امکانات مورد نیاز در زمینه دفع زباله
۳۲. نظارت و کنترل مستمر دفع صحیح زباله
۳۳. جلب مشارکت افراد برای همکاری در دفع زباله و راهنمایی آنان
۳۴. نظارت در امر تهیه لوازم و وسایل مورد نیاز در جمع آوری و دفع بهداشتی زباله
۳۵. آموزش افراد و پرسنل ارگانها و موسسات موجود در محل، در مورد ضرورت مبارزه با حشرات، جوندگان، بندپایان و ارائه روش مبارزه با آنها با همکاری مرکز بهداشت
۳۶. بررسی و جمع آوری اطلاعات در زمینه محلهای رشد و نمو حشرات و جوندگان
۳۷. راهنمایی در تهیه وسایل مورد نیاز جهت مبارزه با حشرات از قبیل توری، زباله دان و غیره
۳۸. رسیدگی به شکایات و گزارش موارد تخلف به مرکز بهداشت شهرستان و پیگیری آن
۳۹. نظارت بر سرویس های بهداشتی و بهسازی کردن آنها و دفع بهداشتی مدفوع
۴۰. تشکیل جلسات با حضور مسئولین ادارات موجود در مجموعه گمرگ و پایانه مسافری در خصوص مشکلات بهداشتی منطقه
۴۱. شرکت فعال در جلسات ارکانهای مستقر در پایانه ها و ارائه راهنمایی های لازم
۴۲. آموزش افراد در مناسبتهاى مختلف در موقع اپیدمی بیماریهای روده ای و بحران التور
۴۳. انجام سایر اقدامات بهداشتی بر اساس قانون سلامت بین الملل IHR
- وظایف کارشناس یا کاردان علوم آزمایشگاهی مستقر در پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی:**
۱. همکاری نزدیک با پزشک، کارشناس مبارزه با بیماریها و بهداشت محیط
  ۲. اعتقاد کامل رسیدن به تشخیص قطعی بیماریها
  ۳. نمونه گیری های دقیق در جهت تشخیص قطعی بیماریهای مالاریا، سل، التور و ... ارسال به آزمایشگاه مرجع
  ۴. پیگیری نتایج نمونه های ارسال شده
  ۵. همگامی در رابطه با بهبود کیفیت نظام گزارش دهی
  ۶. تهیه و رنگ آمیزی لامهای مالاریا

۷. تهیه لام BK و رنگ آمیزی

۸. گزارش دهی

۹. انجام سایر دستورات مربوط به خدمات بهداشتی منطقه

۱۰. انجام کلیه نمونه برداریهای مورد نیاز بر اساس نظر IHR Focal Point ملی در شرایط احتمال بروز یک رخداد بهداشتی بین المللی

آموزش:

با توجه به اصل مهم آموزش در پیشبرد اهداف و نیل به آنها لازمست استراتژی آموزش بر ۲ محور زیر طراحی و اجرا گردد و تمامی نیروهای مستقر در پایگاه مراقبت بهداشتی مرزی در اجرای این امر دخیل هستند.

۱. آموزش گردشگران تجار، پيله وران، رانندگان و .....

۲. آموزش کادر اداری و جمعیت ساکن در پایانه

برای اجرای این استراتژی در هر کدام از محورهای یاد شده فعالیتهای خاص لازم است که از جمله مهمترین آنها :

آموزش به گردشگران ورودی:

۱. ارائه آموزش موثر چهره به چهره توسط کارکنان پایگاه مراقبت بهداشتی در اولین لحظات ورود به کشور در جهت رعایت اصول و موازین بهداشتی رایج در ایران

۲. آموزش در جهت فرهنگ سازی اتباع خارجی بمنظور اعلام موارد بیماری خود و رعایت اصول بهداشت فردی در جهت پیشگیری و مراجعه به اماکن بهداشتی درمانی در صورت نیاز

۳. توزیع پمفلتهای آموزشی

۴. نمایش پیامهای بهداشتی در سالنهای انتظار بوسیله پیام نما و سایر امکانات

۵. نمایش فیلمهای بهداشتی و آموزش های مرتبط بوسیله ویدئو در سالنهای انتظار

۶. تهیه و یا همکاری در تهیه متون آموزشی برای گردشگران

آموزش به گردشگران خروجی:

۱. ارائه آموزش موثر چهره به چهره توسط کارمند بهداشتی در آخرین برخورد داخل کشور ایران و ارائه پیامهای بهداشتی جهت بکار بردن در طول مدت مسافرت

۲. آموزش در جهت فرهنگ سازی اتباع ایرانی و خارجی در جهت رعایت اصول بهداشتی در جهت پیشگیری از بیماریهای رایج در مقصد

۳. آموزش در مورد بیماریهای شایع و خطرناک

۴. توزیع پمفلت های آموزشی

۵. نمایش پیامهای بهداشتی

۶. نمایش فیلمهای بهداشتی

۷. تهیه و یا همکاری در تهیه متون آموزشی برای گردشگران

تهیه و تنظیم از : محمد نعلبندی - کارشناس پیشگیری و مبارزه با بیماریهای واگیر

زیر نظر دکتر سیف فرشد : رئیس گروه کارشناسان پیشگیری و مبارزه با بیماریهای استان مرکز بهداشت استان آذربایجان شرقی - تابستان ۱۳۸۷